

ENQUESTA DE TURISME DE RESIDENTS

1. Introducció

L'objectiu de l'Enquesta de turisme de residents (ETR) és estimar, d'una banda, el nombre total de viatges turístics realitzats pels residents de les Illes Balears pel territori nacional i a l'estranger, amb les pernoctacions i la despesa associades a aquests viatges, i, de l'altra, el nombre d'excursions realitzades pels residents a les Illes Balears i la despesa associada a aquests desplaçaments.

L'operació, anteriorment denominada Estadística de moviments turístics dels espanyols (FAMILITUR), va ser realitzada per l'Institut d'Estudis Turístics (Turespaña), dependent de la Secretaria d'Estat de Turisme, des de l'any 1996, per satisfer les necessitats nacionals d'informació sobre el comportament turístic dels residents. El 4 de juny de 2012, es va signar un conveni de col·laboració entre Turespaña i l'INE amb la finalitat de fer un traspàs de competències a l'Institut. Es va aprofitar el moment de canvi per millorar els processos de recollida i estimació de la informació. Finalment, l'INE difongué els resultats d'aquesta Enquesta des de febrer de 2015.

2. Àmbits de l'Enquesta

2.1 Àmbit poblacional

La població objecte d'observació és la població de quinze anys o més resident a habitatges familiars principals de les Illes Balears. No obstant això, la població objecte d'anàlisi inclou també els menors de quinze anys, dels quals es recull únicament informació sobre el nombre de viatges realitzats.

2.2 Àmbit d'estudi

L'àmbit d'estudi de l'Enquesta està constituït per:

- viatges turístics realitzats per la població resident a habitatges familiars principals a les Illes Balears

— excursions realitzades per la població de quinze anys o més resident a habitatges familiars principals a les Illes Balears.

2.3 Àmbit temporal

El període d'estudi per als viatges i les excursions (nombre, pernoctacions, durada) és el mes. Això no obstant, les estimacions publicades tenen freqüència trimestral.

2.4 Període de referència

Es recullen els viatges amb pernoctació realitzats durant els dos mesos de calendari anteriors al de la realització de l'entrevista. En el cas de les excursions, el període de referència és d'un mes anterior al de l'entrevista.

3. Definicions

Les definicions dels termes bàsics següents estan adaptades a la reglamentació comunitària vigent i a altres recomanacions internacionals sobre estadístiques de població i turisme.

Residència habitual: lloc en el qual una persona normalment passa els períodes diaris de descans, considerant el període dels darrers dotze mesos, sense tenir en compte les absències temporals per viatges d'oci, vacances, visites a familiars i amics, negocis, tractaments mèdics o peregrinació religiosa. Així, es consideren residents habituals les persones que en el moment de l'entrevista:

- han residit habitualment per un període continuat d'un mínim de dotze mesos
- tot i haver establert la residència habitual fa menys de dotze mesos, tenen la intenció de residir-hi almenys un any

En el cas que el lloc de residència habitual de l'entrevistat no es pugui precisar, d'acord amb les premises anteriors, es considera que resideix a l'habitatge en el qual es troba en el moment de realitzar l'entrevista.

Habitatge: recinte estructuralment separat i independent, concebut per ser habitat per persones, que constitueix la residència habitual d'algú en el moment de l'enquesta. En són excepció els recintes concebuts inicialment per a l'habitatge humà i que finalment s'han destinat a altres fins (per exemple, els usats exclusivament com a locals).

Habitatge familiar: recinte destinat a ser habitat per una o diverses persones, no necessàriament unides per parentiu.

Habitatge familiar principal: habitatge familiar que, en el moment de l'entrevista, és utilitzat com a residència habitual d'una llar. Els habitatges familiars principals poden ser convencionals o allotjaments. Un allotjament és un habitatge familiar principal que presenta la particularitat de ser mòbil, semipermanent o improvisat, o bé un recinte no concebut inicialment amb un fi residencial però que, no obstant això, constitueix la residència d'una o diverses persones en el moment de l'enquesta.

Habitatge col·lectiu: recinte destinat a ser habitat per un col·lectiu, és a dir, per un grup de persones sotmeses a una autoritat o règim comú i on la convivència no es basa en el parentiu. S'inclouen en aquesta definició els establiments col·lectius com ara convents, hotels, pensions, presons, etc.

Llar: persona o conjunt de persones que resideixen habitualment a un habitatge familiar principal.

Membres de la llar: persones que resideixen habitualment a l'habitatge.

Viatge turístic: desplaçament a una destinació principal fora de l'entorn de residència habitual de la persona, que implica almenys una pernoctació fora de l'entorn i té una durada inferior a un any, sempre que el principal motiu no sigui el desplaçament al lloc de feina d'una empresa resident al lloc visitat.

Entorn habitual: àrea geogràfica formada per zones no necessàriament contigües, en les quals una persona du a terme habitualment les seves activitats i que es determina sobre la base dels següents criteris: el traspàs de fronteres administratives o la distància des del lloc de residència habitual, la durada de la visita, la seva freqüència i l'objectiu d'aquesta. Per fer operativa aquesta definició, es considera que l'entorn habitual d'una persona és el

seu municipi de residència. Així, els viatges objecte d'estudi són aquells amb destinació principal fora del municipi de residència de la persona, que impliquen una pernoctació fora d'aquest i tenen una durada inferior a un any.

Excursió: visita sense pernoctació realitzada fora de l'entorn habitual de la persona i que té com a punt de partida l'entorn habitual d'aquesta (per tant, se n'exclouen les visites des de segones residències, des d'un creuer, etc.).

Els criteris per qualificar una visita com a excursió són els següents:

1. Objectiu de la visita: es considera excursió, si la visita no forma part de la rutina de la persona i hi ha un únic motiu per fer la visita. Per tant, se n'exclouen desplaçaments al centre de treball i estudis, visites mèdiques, etc.
2. Fronteres administratives: es considera excursió, si la visita es fa fora del municipi.
3. Durada: la visita ha de ser d'almenys tres hores i no ha d'incloure pernoctacions.
4. Freqüència: ha de ser inferior a una vegada la setmana.

Despesa del viatge: quantia pagada per l'adquisició de béns i serveis de consum (transport, allotjament, aliments, begudes, serveis personals i béns duradors, com ara ordinadors, automòbils, etc.), i objectes valuosos (pintures, obres d'art, joies, etc.), per a ús propi o per regalar, abans i durant els viatges turístics. Inclou les despeses dels visitants mateixos i les pagades o reemborsades per altres. La despesa turística s'ha de valorar al preu d'adquisició pel comprador.

Destinació principal: aquella destinació la visita de la qual resulta determinant en la organització del viatge. En el cas que la persona informant no la pugui identificar fàcilment (per exemple, viatges organitzats en els quals es visiten diferents països), es considera com a destinació principal aquella en la qual s'han produït un major nombre de pernoctacions. En el cas de viatges amb diferents destinacions i el mateix nombre de pernoctacions a cada una, s'elegeix aquella destinació més llunyana a l'entorn de la residència habitual.

Durada del viatge: nombre de nits passades lluny de l'entorn habitual, és a dir, nombre de pernoctacions.

Motivació del viatge: aquell motiu sense el qual el viatge no s'hagués produït. El motiu del viatge permet determinar si el viatge és turístic o no. En concret, les diferents motivacions es poden agrupar en dues categories, motius personals i negocis o altres motius professionals.

Allotjament principal: és aquell en el qual s'ha passat un major nombre de nits durant el viatge. En cas de viatges amb diferents allotjaments i mateix nombre de pernотacions a cada un, s'ha de triar aquell allotjament utilitzat en l'estada a la destinació principal i, si n'hi ha més d'un, s'ha d'elegir aquell que hagi suposat una major despesa. Els diferents allotjaments es poden agrupar en dues grans categories, allotjaments de mercat (de pagament) i allotjaments no de mercat (no de pagament).

4. Disseny mostral

L'Enquesta es realitza en el marc de la mostra d'habitatges principals que col·laboren en l'Enquesta contínua de llars (Encuesta contínua de hogares - ECH), que du a terme l'INE des de 2013. Una de les finalitats d'aquesta Enquesta és servir de base de dades generals a partir de les quals es prenen submostres per elaborar altres enquestes. Així, l'Enquesta de turisme de residents (ETR) és una submostra de la ECH.

S'utilitza un mostreig aleatori bietàpic estratificat, en el marc del conjunt d'habitatges que han col·laborat en l'ECH. Les unitats de mostreig de primera etapa són els habitatges familiars principals i les de segona etapa, les persones de quinze anys i més que resideixen en aquests habitatges. En termes generals, l'afixació entre les diferents províncies i estrats es realitza utilitzant una afixació proporcional a la grandària de la població. Així, la mostra mensual teòrica per a la comunitat autònoma de les Illes Balears és de 525 persones.

5. Estimadors

Pel que fa als estimadors utilitzats, s'han emprat estimadors de Rao en els quals s'ha aplicat un procediment de calibrat en diferents variables auxiliars.

6. Difusió de resultats

Els resultats d'aquesta operació es publiquen trimestralment en el web de l'IBESTAT, en el següent enllaç:

<https://intranet.caib.es/ibestat-jaxi/menu.do?nodeId=c73ac387-cbfb-4948-a872-56ff6c6b2850&lang=ca>

Amb relació a les peticions d'informació més específiques sol·licitades pels usuaris, l'IBESTAT n'estudiarà la viabilitat i es compromet a facilitar-la al més aviat possible, tenint en compte els mitjans disponibles.

7. Informació relacionada

Si s'està interessat a aprofundir en el procés metodològic seguit per a l'elaboració d'aquesta estadística, es pot consultar la metodologia de l'INE, mitjançant el següent enllaç:

https://www.ine.es/daco/daco42/etr/etr_metodologia.pdf